

DE LATIJNS-AMERIKAANSE POLITIEK VAN KONING WILLEM I

Sinds een aantal jaren staat in Nederland de negentiende eeuw weer volop in de belangstelling. Het tweehonderdjarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden in 2013 heeft geleid tot een stroom aan nieuwe publicaties: van kloeki overzichtswerken, zoals Ido de Haans (et al.) *Een nieuwe staat*, tot machtige herinterpretaties als Els Wittes *Verloren Koninkrijk* (2014). In deze stroom aan publicaties hoort ook Sytze van der Veens *Groot-Nederland & Groot-Colombia 1815-1830* thuis. In dit boek keert Van der Veen – vooral bekend van zijn omvangrijke biografie van de Groningse edelman Johan Willem Ripperda (1682-1737) – terug naar een onderwerp waar hij dertig jaar geleden al een doctoraalscriptie over schreef, namelijk de Latijns-Amerikaanse politiek van koning Willem I. Dit heeft geleid tot een

GROOT-NEDERLAND & GROOT-COLOMBIA

1815-1830. DE DROOM VAN WILLEM I.

Sytze van der Veen (Uitgeverij Verloren, Hilversum, 2015), 272 blz., € 25,00

fascinerend boek, waarin Van der Veen de pogingen van Willem I om van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden een werkbaar geheel te maken vergelijkt met de pogingen van de Latijns-Amerikaanse revolutionair Simón Bolívar om de republiek Groot-Colombia bij elkaar te houden. Het verband tussen deze twee ogenschijnlijk aparte entiteiten is de Latijns-Amerikaanse politiek van Willem I. In 1815 werd Willem I koning van Nederland en België, en groothertog van Luxemburg. Om dit conglomeraat – door Van der Veen aangeduid als Groot-Nederland – te doen werken, zocht Willem I vooral zijn heil in economische integratie. België zou de producten moeten leveren die Nederland vervolgens wereldwijd zou verhandelen. Willem I hoopte dat deze arbeidsverdeling zou leiden tot de juiste synergie. Binnen deze strategie zag Willem I Latijns-Amerika als een belangrijke nieuwe afzetmarkt. In Latijns-Amerika vonden in het begin van de negentiende eeuw diverse opstanden plaats tegen de Spaanse en Portugese overheersers. De belangrijkste vrijheidsstrijder was ongetwijfeld Simón Bolívar. Mede dankzij zijn inzet kon in 1819 de republiek Groot-Colombia worden gesticht. Deze republiek bestond uit de huidige landen Venezuela, Colombia, Panama en Ecuador. Willem I wilde graag handelscontacten met deze nieuwe staat aanknopen. Hij moest echter voorzichtig opereren, omdat de grootmachten die na 1815 het Europese krachtenveld beheersten – Groot-Brittannië, Pruisen, Oostenrijk en Rusland – in het begin niet zo gewillig waren

om de nieuwe staten in Latijns-Amerika te erkennen. Pas toen Groot-Brittannië vanaf 1825 bereid was om tot erkenning van Groot-Colombia over te gaan, kon Willem I zich openlijk op zijn Latijns-Amerikaans avontuur storten. Maar toen was het eigenlijk al te laat. Middelpuntvliedende krachten begonnen Groot-Colombia uit elkaar te trekken. In 1830 viel Groot-Colombia ondanks de inzet van Bolívar uit elkaar. In datzelfde jaar kwam ook een einde aan het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Zoals in zijn biografie over Ripperda vertelt Van der Veen ook het verhaal van Groot-Nederland en Groot-Colombia met verve. Hij strooit met volzinnen, metaforen en woordspelingen. Daarnaast bevat het boek ook een aantal prachtige anekdotes, waarbij de dood van de Nederlandse consul De Stuers tijdens een duel even buiten Bogotá toch wel het hoogtepunt vormt (pagina 152-157). Ook bevat het boek talrijke illustraties die het verhaal verlevendigen. Van der Veen heeft geschiedenisdocenten een dienst bewezen door een toegankelijk boek te schrijven over een onderwerp dat in het huidige geschiedeniscurriculum onderbelicht is: de Latijns-Amerikaanse vrijheidsstrijd. *Groot-Nederland & Groot-Colombia* biedt daarnaast stof die behandeld kan worden in relatie tot kenmerkende aspecten als 'de opkomst van politieke maatschappelijke stromingen als het liberalisme en nationalisme' en 'vormen van verzet tegen het West-Europese imperialisme'. Van der Veens boek laat mooi zien dat deze twee aspecten niet per definitie behoren tot respectievelijk de negentiende en twintigste eeuw.

Jaap Nieuwstraten ■